

Skisser for mulige tiltak i Våla nedstrøms Vinkelfallet kraftverk

Arne Hamarsland og Tore Leirvik

9.5.2014

NVE deltok 7.4.2014 på en befaring av nedre deler av Våla.

Hensikt: Se på mulige fysiske tiltak i Våla mellom utløp Vinkelfallet kraftverk og Lågen.

Initiativtakere var Inge Asphoug og Hans Ulberg (Midtgudbrandsdal landbrukskontor)

Bakgrunn

Deler av Ringebu sentrum ligger på elvevifta som Våla har dannet. Elva er her kanalisert og flomforbygd, særlig i partiet fra jernbanebrua til utløp i Lågen.

Våla har tradisjonelt vært ei viktig gyteelv for storørreten i Lågen.

Vinkelfallet kraftverk påvirker vannføringen i elva noe, men kraftverket kjøres stort sett som et elvekraftverk slik at vannføringen nedstrøms kraftverket i hovedsak følger den naturlige rytmen. Unntak er ved utfall av kraftverket. Da slår omløpsventil som skal gi 600 l/s inn. Ved befaringen var vannføringen fra kraftverket på 1500 liter/sek og anslått vannføring fra Våla ved kraftverket var på 200 liter/sek. Bildene viser derfor Våla med en vannføring på 1700 l/s.

Den viktigste virkningen av Vinkelfallet kraftverk er Vinkelfallet dam som fungerer som massefangbasseng. Dette medfører at tilførselen av sedimenter nedstrøms dam er sterkt redusert og elveleiet preges i dag i stor grad av grove fraksjoner.

Elvesubstratet særlig i nedre deler er grovt og ved lav vannføring "forsvinner" elva ned i de grove massene. Det er derfor et lokalt ønske om at omløpsventilen bør slippe mer enn 600 l/s. Ved planlagt vedlikehold på anlegget er det et ønske om at GE slipper ekstra fra dammen for å unngå at vannføringen dropper til 600 l/s unødig.

Av andre tiltak som ble nevnt men som ikke vurderes nærmere i dette notatet nevnes:

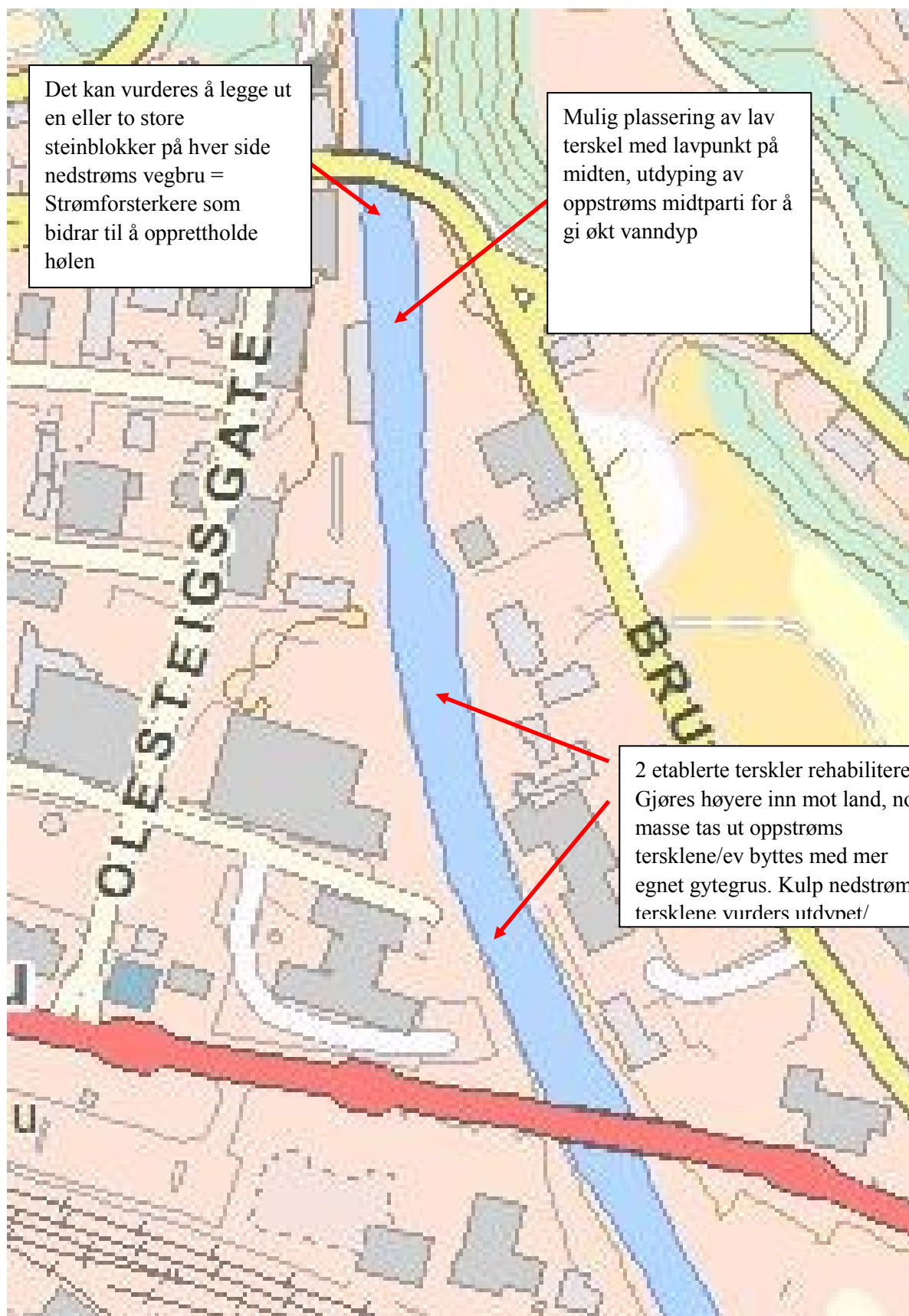
- Fiskesperre i Våla rett oppstrøms utløp Vinkelfallet kraftverk
- Tilførsel av elvegrus i den delen av elva som er utarmet for finsedimenter

Tiltak

På bakgrunn av befaringen er det laget en ideskisse til tiltak som vil skape et mer variert elvemiljø. Tiltakene må sjekkes angående flomavledning og behov for forsterking av flomvernet må vurderes før en eventuell utførelse.

Det er enkel atkomst for maskin til hele strekningen.

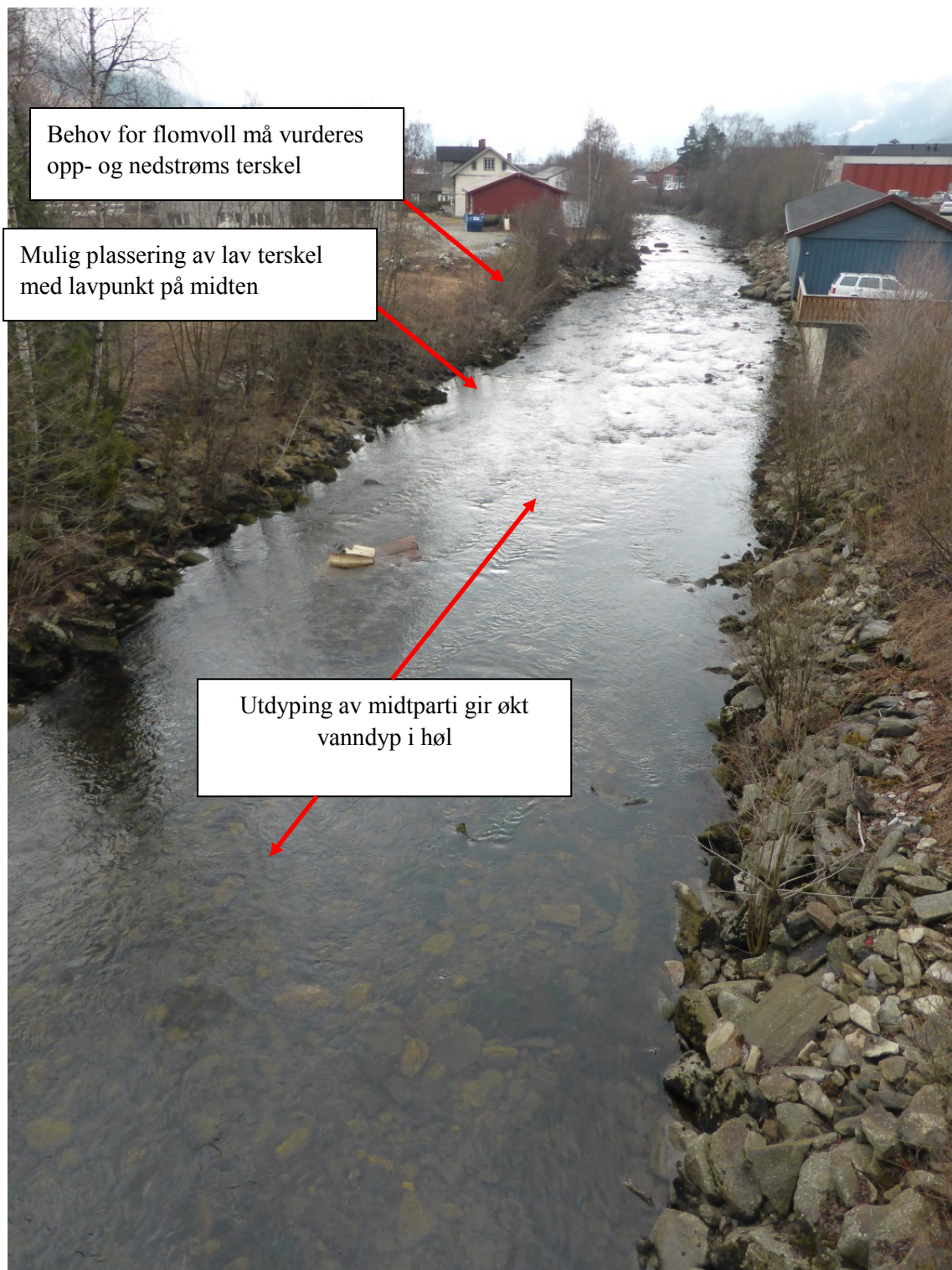
Tilførsel av elvegrus for å tette elvebunnen nederst samt skape gode gytemuligheter for storørreten må tas inn som en del av tiltakene når de planlegges nærmere.

Det kan vurderes å legge ut en eller to store steinblokker på hver side nedstrøms vegbru = Strømfosterkere som bidrar til å opprettholde hølen

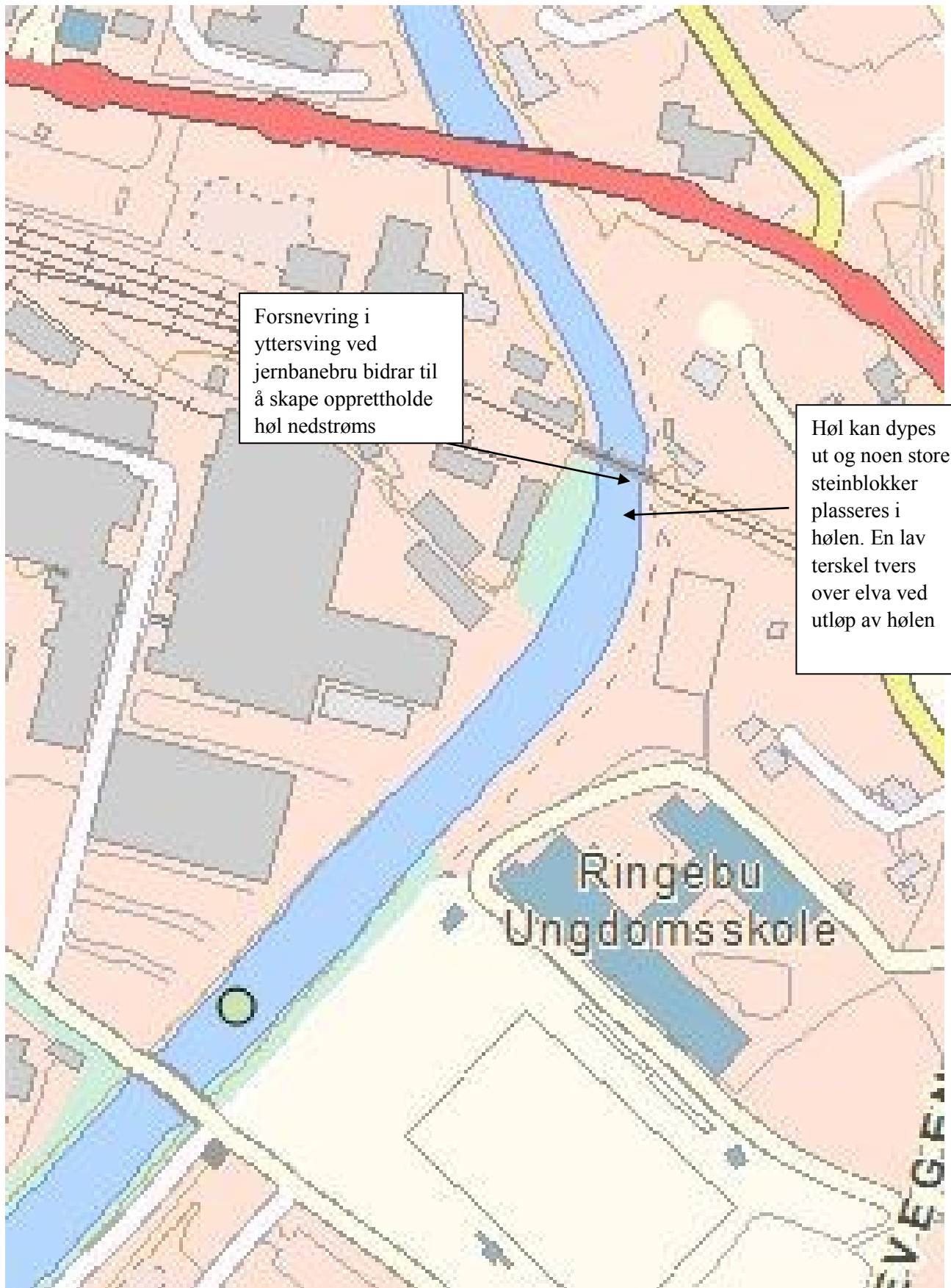
Mulig plassering av lav terskel med lavpunkt på midten, utdyping av oppstrøms midtparti for å gi økt vanddyb

2 etablerte terskler rehabiliteres. Gjøres høyere inn mot land, noe masse tas ut oppstrøms tersklene/ev byttes med mer egnet gytegrus. Kulp nedstrøms tersklene vurderes utdvnet/

2 etablerte terskler som rehabiliteres og forsterkes

Parti ved jernbanebrua

Illustrasjon av hvordan lave strømavvisere kan legges i elva for å skape et mer variert strømmønster og mer konsentrert vannstrøm ved lave vannføringer. Strømavviserene må være så lave at de ”drukner” ved middels vannføring. Høyeste punkt ved landfeste og gradvis mot null ved spiss. Må ikke være så kraftige at de skaper erosjon mot bredden like nedstrøms avviseren

Fra veibru og oppover

Viser parti for mulige strømvvisere (buner)

Fra veibru og nedover

Viser parti for mulige strømvvisere (buner)